

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ดอกสร้อย ร้อยกรอง (๕)

ครูผู้สอน ครูรุ่งพิรุณ เชื้อนรอบ

ครูฟาริเดาะห์ เบญญาภาจ

ดอกสร้อย ร้อยกรอง (๕)

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่าก่อนที่คนเรา
จะสิ้นลมหายใจสิ่งใดบ้างที่
เป็นคุณค่าของชีวิต

คำถามชวนคิด

หากนักเรียนนึกถึงป่าช้า
จะนึกถึงสิ่งใดบ้าง

ศึกษาเรียนรู้

กลอนดอกสร้อย
รำพึงในป่าช้า

กิจกรรม

ภูมิหลังกลอนดอกสร้อย
รำพึงในป่าช้า

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ ๔ - ๕ คน
๒. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ในประเด็นดังนี้
  - ๒.๑ กลุ่มที่ ๑ และ ๔ เรื่อง จากทอมัส เกรย์ถึงพระยาอุปกิตติลปसार
  - ๒.๒ กลุ่มที่ ๒ และ ๕ เรื่อง การแต่งตั้งแด่ให้เข้าธรรมเนียมไทย
  - ๒.๓ กลุ่มที่ ๓ และ ๖ เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์กลอนดอกสร้อย
๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ภูมิหลังและรูปแบบกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สื่อความเห็นเน้นกระบวนการ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ดอกสร้อย ร้อยกรอง (๔)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

จากทอมัส เกรย์ ถึงพระยาอุปกิตศิลปสาร

พระยาอนุমানราชชน (ยง เสฐียรโกเศศ)

พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ)

กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้ามีมาจากกวีนิพนธ์เรื่อง Elegy Written in a Country Churchyard ของ ทอมัส เกรย์ (Thomas Gray) กวีอังกฤษผู้มีชีวิตอยู่ในช่วง คริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ กล่าวกันว่ากวีนิพนธ์ บทนี้เขียนขึ้นที่สุสานเก่าแก่ของเมืองสโตกโปเกส (Stoke Poges) ในมณฑลบัคกิงแฮมเชอร์ (Buckinghamshire) เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๒๘๕ หลังจากมรณกรรมของญาติใกล้ชิดและเพื่อนรักของเกรย์ในเวลาไล่เลี่ยกัน โดยทั่วไป งานประเภท elegy (ราชบัณฑิตยสถานให้ว่า บทร้อยกรองก่าสรด) คือ โคลงไว้อาลัยซึ่งมีเนื้อหาเป็นการคร่ำครวญเกี่ยวกับมรณกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะแต่กวีนิพนธ์ของเกรย์เรื่องนี้ใช้คำว่า elegy ให้กว้างออกไปในความหมายว่า การรำพึงเกี่ยวกับความตายของมนุษย์ตลอดจนถึงบุคคลเหล่านั้นเห็นว่ามีคุณค่า ด้วยเนื้อหาอันแสดงสัจธรรมของชีวิตและถ้อยคำภาษาที่สละสลวย ทำให้บทประพันธ์บทนี้เป็นบทร้อยกรองก่าสรดของอังกฤษที่มีชื่อเสียงมากที่สุด

พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) ผู้ถ่ายทอด Elegy Written in a Country Churchyard มาเป็นกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า เป็นกวีคนสำคัญคนหนึ่งในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลงานประพันธ์ของท่านส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นกาพย์กลอนแห่งความคิด คือเป็นกวีนิพนธ์ขนาดสั้นที่มุ่งแสดงความคิดหรือความรู้สึกของกวี ต่างกับวรรณคดีในยุคก่อนที่นิยมแต่งเป็นเรื่องยาวโดยนำเรื่องมาจากนิทานหรือชาดก กวีนิพนธ์ขนาดสั้นซึ่งเป็นที่รู้จักกันมากที่สุดของพระยาอุปกิตศิลปสารคือเรื่องกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้านี้เอง เนื่องจากได้รับคัดเลือกให้เป็นบทเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษามานานหลายสิบปี

ใบความรู้

เรื่อง ภูมิหลังกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

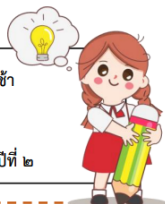

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง ภูมิหลังและรูปแบบกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่า
 หนวยการเรียนรูที่ ๗ เรื่อง สื่อความเห็นเน้นกระบวนการ
 แผนการจัดการเรียนรูที่ ๔ เรื่อง ดอกสร้อย ร้อยกรอง (๔)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

การแต่งตั้งคนให้เข้าธรรมเนียมไทย

การใช้กลวิธี “แต่งตั้งคนให้เข้าธรรมเนียมไทย” ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่า
 เข้าเป็นบทประพันธ์ที่มีคุณค่าสูง เพราะเนื้อหาอันเป็นสากลได้รับการถ่ายทอดผ่านอันหลักนิยม และขนบทาง
 วรรณศิลป์ของร้อยกรองไทย จึงเกิดเป็นบทประพันธ์อันไพเราะตรึงใจผู้อ่าน คุณค่าในด้านเนื้อหาของบทรำพึงใน
 ป่าซึ่งอยู่ที่การมุ่งแสดงความจริงเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ โดยเสนอแนวคิดหลักว่ามนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ไม่ว่าจะเป็น
 บุคคลสำคัญหรือชนสามัญ ไม่มีผู้ใดหลีกเลี่ยงหนีความตายไปได้ ดังกลอนบทหนึ่ง กล่าวไว้ว่า

สกุลเอ๋ยสกุลสูง	ชกจงจิตฟูซึก็คศรี
อำนาจนำความสง่าอันหทัย	ความงามนำให้มีไมตรีกัน
ความร่ำรวยอายุสุขให้ทุกอย่าง	เหล่านี้ต่างรอดตายทำลายชั้น
วิถีแห่งเกียรติยศทั้งหมดนั้น	แต่ล้วนผันมาประจบหลุมศพเอย

แนวคิดสำคัญเรื่องความเป็นอนิจจังของชีวิตนี้สอดคล้องกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่ว่าความ
 ไม่เที่ยงแท้แน่นอนของสรรพสิ่ง สิ่งนี้จะเป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้พระยาอุปกิตศิลปสารเลือกกวี
 นิพนธ์ของทอมัส เกรย์บทนี้มาถ่ายทอดสู่ผู้อ่านชาวไทย โดยปรับเปลี่ยนการอ้างอิงถึงพิชพรรณและสัตว์ซึ่งเป็นที่
 รู้จักกันดีในวัฒนธรรมตะวันตกให้เป็นพืชและสัตว์ที่มีในเมืองไทยได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน เช่น เปลี่ยนต้นไอวี
 (Ivy) เป็น เถาว์ลีย์ ต้นเอลม์ (Elm) เป็นต้นโพธิ์ แมลงบิตเทิล (Beetle) เป็นจิ้งหรีดและเรไร นอกจากนี้ยังได้
 ปรับเปลี่ยนการอ้างอิงถึงบุคคลสำคัญของอังกฤษในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ มาเป็นบุคคลสำคัญของไทย เช่น
 เปลี่ยน จอห์น แฮมพ์เด็น (John Hampden) นักการเมืองผู้มีชื่อเสียงในการต่อสู้เพื่อท้องถิ่นของตนเป็นชาวบ้าน
 บางระจัน เปลี่ยนจอห์น มิลตัน (John Milton) กวีเอกของอังกฤษ เป็นศรีปราชญ์ ในกรณีที่ไม่สามารถหาบุคคล
 สำคัญของไทยที่เหมาะสมได้ ท่านผู้ประพันธ์จะใช้วิธีการกล่าวถึงลักษณะเด่นโดยไม่ระบุนาม เช่น “ผู้กู้บ้านเมืองเรื่อง
 ปัญญา” ซึ่งปรับมาจาก โอลิเวอร์ ครอมเวลล์ (Oliver Cromwell) นักการทหารและนักการเมืองคนสำคัญ
 การปรับเปลี่ยนการอ้างอิงบุคคลนี้ นอกจากจะทำให้ผู้อ่านคุ้นเคยแล้ว ยังสามารถสื่อความหมายของบท
 ประพันธ์ได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง

ต้นไอวี (Ivy)

ต้นไอวี (Ivy)

ใบความรู้

เรื่อง ภูมิหลังกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

อภิปรายความรู้

ภูมิหลังกลอนดอกสร้อย
รำพึงในป่าช้า

ประเด็นความรู้

จากทอมัส เกรย์

ถึงพระยาอุปกิตติลปसार

ภาษาไทย

อภิปรายความรู้

ทอมัส เกรย์ มีบทบาทสำคัญอย่างไร
ในเรื่องกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า

เรื่องราวของทอมัส เกรย์

กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้าที่มาจากกวีนิพนธ์
เรื่อง *Elegy Written in a Country Churchyard* ของ
ทอมัส เกรย์ (Thomas Gray) กวีอังกฤษผู้มีชีวิตอยู่
ในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘

เรื่องราวของทอมัส เกรย์

กวีนิพนธ์บทนี้เขียนขึ้นที่สุสานเก่าแก่ของเมือง
สโตกโปจส์ (Stoke Poges) ในมณฑลบั๊กกิงแฮมเชอร์
(Buckinghamshire) เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๒๘๕
หลังจากญาติใกล้ชิดและเพื่อนรักของเกรย์ได้มรณกรรม
ในเวลาไล่เลี่ยกัน

ความแตกต่างของ elegy

ราชบัณฑิตยสถาน

โคลงไว้อาลัยคร่ำครวญ
เกี่ยวกับการเสียชีวิตของ
บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

elegy

ทอมัส เกรย์

การรำพึงเกี่ยวกับความตาย
ของมนุษย์ และสิ่งที่บุคคลนั้น
เห็นว่ามีคุณค่า

อภิปรายความรู้

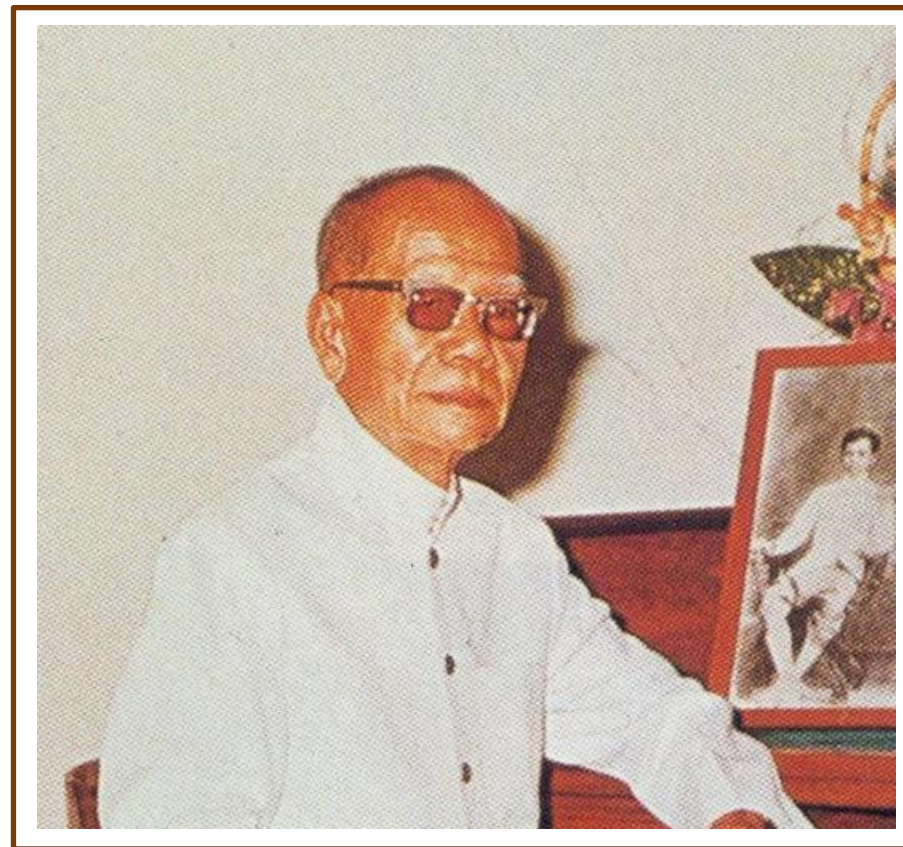
ใครเป็นผู้นำบทกวีของทอมัส เกรย์
มาแปลเป็นภาษาไทย

ผู้นำบทกวีของทอมัส เกรย์ มาแปลเป็นภาษาไทย

พระยาอนุমানราชธน
(ยง เสฐียรโกเศศ)

ภาพจาก : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น ชุมชนคนรักการอ่าน

อภิปรายความรู้

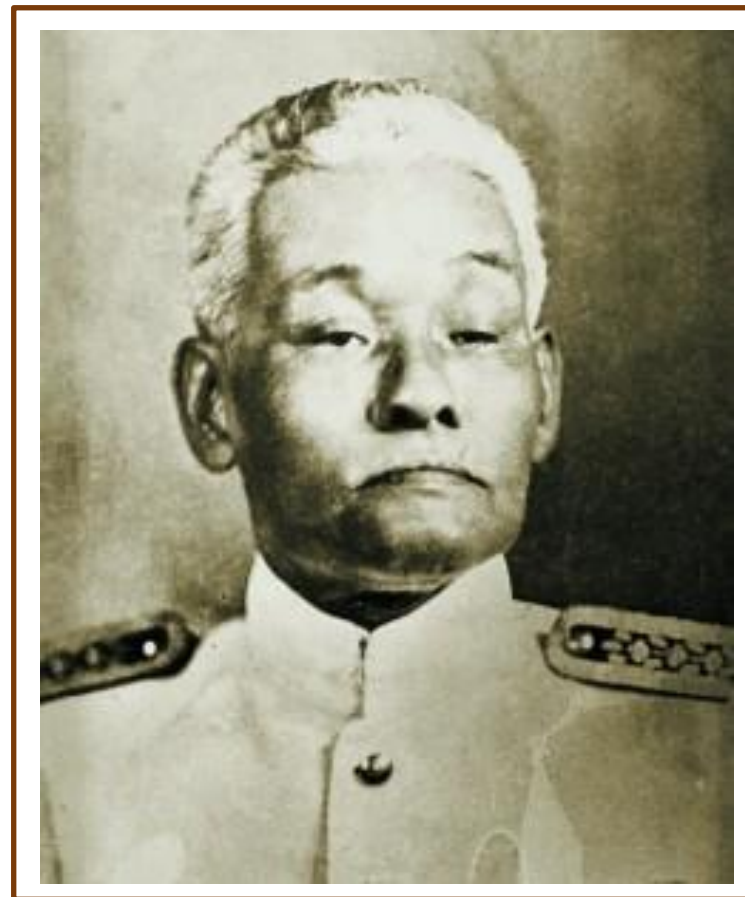
ใครเป็นผู้ถ่ายทอด *Elegy Written in
a Country Churchyard* มาเป็น
กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า

ผู้ประพันธ์กลอนดอกร้อยรำพึงในป่าช้า

พระยาอุปกิตศิลปสาร
(น้อม กาญจนาชิวะ)

ภาพจาก : <https://th.wikipedia.org/wiki>.

ผู้ประพันธ์กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า

พระยาอุปกิตศิลปสาร เป็นกวีคนสำคัญคนหนึ่ง
ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวและ
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ประพันธ์กลอน
ดอกสร้อยรำพึงในป่าช้าจากต้นฉบับแปลของเสฐียรโกเศศ
โดยแต่งเป็นกลอนดอกสร้อย

ประเด็นความรู้

การแต่งตัดแปลง

ให้เข้าธรรมเนียมไทย

การแต่งดัดแปลงให้เข้าธรรมเนียมไทย

ต้นไอวี (Ivy)

ภาพจาก : <https://auspicioustree.com>.

เถาวัลย์

ภาพจาก : <https://www.piqsels.com/th/public-domain-photo-zbluk>

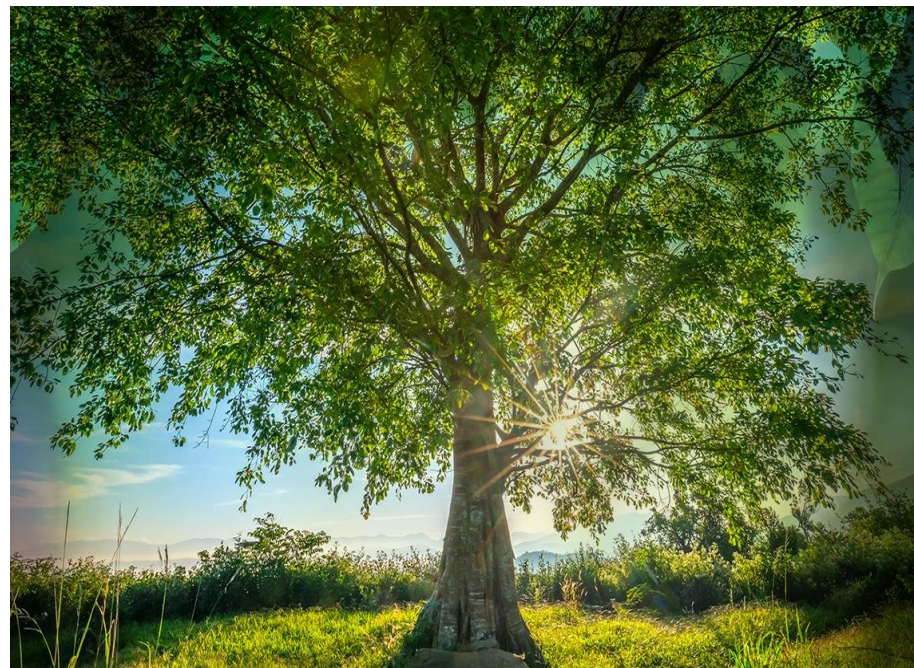

การแต่งดัดแปลงให้เข้าธรรมเนียมไทย

ต้นเอล์ม (Elm)

ภาพจาก : <https://thestrrip.ru/th/dlya-golubyh-glaz/drevesnyi-goroskop-po-date-rozhdeniya-i-imeni-goroskop-druidov-kakoe/>

ต้นโพธิ์

ภาพจาก : <https://www.thairath.co.th/horoscope/belief/2497436>

การแต่งตั้งแปลงให้เข้าธรรมชาตินิยมไทย

แมลงบิตเทิล (Beetle)

ภาพจาก : <https://www.pikist.com/free-photo-vitie/th>

จิ้งหรีดและเรไร

ภาพจาก : ชมรมศิลปวัฒนธรรมอีสาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแต่งตั้งแปลงให้เข้าธรรมเนียมไทย

จอห์น แฮมป์เด็น
(John Hampden)

ภาพจาก : https://hmong.in.th/wiki/John_Hampden_%E2%80%93%931696%29

ชาวบ้านบางระจัน

ภาพจาก : เพจวีรชนชาวบ้านบางระจัน

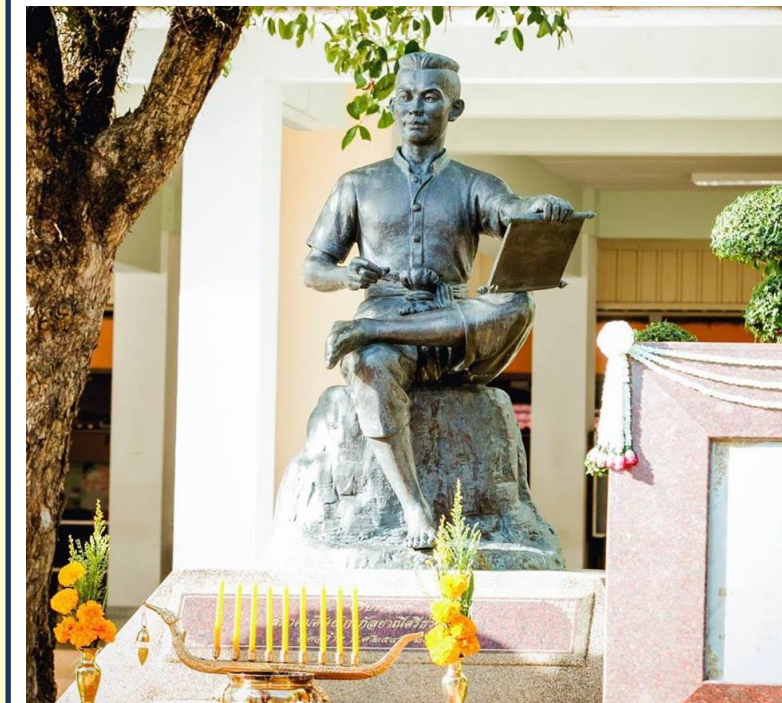

การแต่งตั้งแปลงให้เข้าธรรมเนียมไทย

จอห์น มิลตัน
(John Milton)

ภาพจาก : <https://th.wikipedia.org/wiki/>

ศรีปราชญ์

ภาพจาก : <https://thailandtourismdirectory.go.th/th/attraction/21248>

ประเด็นความรู้

ลักษณะคำประพันธ์

กลอนดอกร้อยรำพึงในป่าช้า

ลักษณะคำประพันธ์

● เอ๋ย ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ● เอ๋ย

กลอนดอกร้อย

เป็นกลอนที่มีรูปแบบเฉพาะ แต่เดิมใช้ในขับร้องเพลง ต่อมาใช้ในการแต่งเพื่อกล่าวถึงประเด็นสั้น ๆ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ลักษณะคำประพันธ์

● เอ๋ย ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ● เอ๋ย

กลอนดอกร้อย

กำหนดให้ วรรคที่ ๑ ใช้คำ ๔ คำและคำที่ ๒ เป็นคำว่า **เอ๋ย**
เช่น **วังเอ๋ย**วังเวง **เด็กเอ๋ย**เด็กน้อย **แมวเอ๋ย**แมวเหมียว

ลักษณะคำประพันธ์

● เอ๋ย ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ●

● ● ● ● ● ● ● ● เอ๋ย

กลอนดอกสร้อย

นิยมแต่งให้บทหนึ่งมี ๔ คำกลอน และคำสุดท้ายต้องลง
ด้วยคำว่า **เอ๋ย**

คำถามชวนคิด

กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า
มีจุดมุ่งหมายในการประพันธ์
ให้ตระหนักถึงเรื่องใด

กิจกรรม

ถูกหรือผิด

โปรดช่วยแก้ไข

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนจับคู่ ๒ คน
๒. ให้นักเรียนแต่ละคู่สรุปผลการเรียนรู้ผ่านใบงานเรื่อง ภูมิหลังกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า โดยให้นักเรียนทำ เครื่องหมาย ✓ และ ✗ หน้าข้อความที่กำหนดให้ถูกต้อง
๓. นักเรียนร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ภูมิหลังกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สื่อความเห็นเน้นกระบวนการ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ดอกสร้อย ร้อยกรอง (๔)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและเติมเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูก และเติมเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิดและ
 แก้ไขข้อความที่ผิดให้ถูกต้อง

๑. .... ผู้แต่งกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า คือ เสฐียรโกเศศ
 (.....)
๒. .... ต้นฉบับเดิมของกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า คือหนังสือที่มีชื่อเรื่องว่า Elegy Written In
 a Country Churchyard
 (.....)
๓. .... ทอมัส เกรย์ กวีชาวอเมริกันเป็นผู้แต่งเรื่อง Elegy Written In a Country Churchyard ขึ้น
 เพราะการฆาตกรรมของญาติใกล้ชิดและภรรยาที่รักในเวลาไล่เลี่ยกัน
 (.....)
๔. .... พระยาอุปกิตศิลปสารเป็นกวีในยุคสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 (.....)
๕. .... บทประพันธ์กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้าที่พระยาอุปกิตศิลปสารแต่งขึ้นใหม่มีทั้งสิ้น ๓๓ บท
 โดยแต่งเพิ่มจากบทประพันธ์ภาษาอังกฤษ ๑ บท
 (.....)
๖. .... แนวความคิดหลักของเรื่องกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า คือเรื่องของบาปบุญคุณโทษ
 และความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม
 (.....)
๗. .... กวีได้ใช้การปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เข้ากับสังคมไทยมากขึ้น เช่น การเปลี่ยนบุคคลสำคัญของ
 อังกฤษให้เป็นบุคคลสำคัญของไทย
 (.....)
๘. .... เรื่องกลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้าที่คิดมาเป็นบทเรียน มีทั้งสิ้น ๓๓ บท
 (.....)
๙. .... บทประพันธ์กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า มีฉากของเรื่องอยู่ที่หมู่บ้านของชาวนาเป็นหลัก
 (.....)
๑๐. .... พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) เป็นผู้นำเรื่อง Elegy Written in a Country
 Churchyard ที่แปลเป็นภาษาไทย มาแต่งใหม่เป็นกลอนสุภาพ
 (.....)

ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่.....
 ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่.....

ใบงาน

เรื่อง ภูมิหลังกลอนดอกสร้อย รำพึงในป่าช้า

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

นำเสนอกิจกรรม

ถูกหรือผิด

โปรดช่วยแก้ไข

สรุปความรู้

กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า เป็นบทประพันธ์ที่
พระยาอุปกิตศิลปสาร (น้อม กาญจนาชิวะ) ได้แต่งเป็นรูปแบบ
กลอนดอกสร้อย โดยนำเนื้อหาหลักมาจากกวีนิพนธ์เรื่อง
Elegy Written in a Country Churchyard ของทอมัส เกรย์
(Thomas Gray) ซึ่งมีเสฐียรโกเศศเป็นผู้แปลจากฉบับ
ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยอีกทอดหนึ่ง

สรุปความรู้

กวีนิพนธ์ดังกล่าวมุ่งเน้นให้เห็นความจริงเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์ ใช้กลวิธีการแต่งแบบดัดแปลงให้เข้ากับธรรมเนียมไทย เมื่อนักเรียนศึกษาแล้วจะทราบความสำคัญ ภูมิหลัง ผู้แต่งของ กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า อันจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดีไทยต่อไป

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ดอกสร้อย ร้อยกรอง (๕)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนวรรณคดี ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบงานเรื่อง กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า
๓. กระดาษ ปากกาสี

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

